

การส่งเสริมการปลูกพืชจีเอ็มในยุโรป

ดร. บุญญานาถ นาถวงษ์
ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

ในช่วงนี้ สถานการณ์ของพืชจีเอ็มในยุโรปยังคงเป็นที่น่าสนใจอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาที่ยุโรปกำลังคิดทบทวนกันใหม่ครั้งใหญ่ ในเรื่องการใช้ประโยชน์จากพืชจีเอ็ม เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของยุโรป ซึ่งเหตุผลหลักของงานนี้คือ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีชีวภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาพันธุ์พืชจีเอ็มชนิดต่างๆ และข้อเท็จจริงที่ยุโรปมีการนำเข้าผลผลิตพืชจีเอ็มมานาน และประเทศสมาชิกบางรายเช่น สเปน ก็ทำการปลูกพืชจีเอ็ม โดยที่ไม่มีการเกิดอันตรายขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทั้ง 2 กรณีแต่อย่างใด อีกทั้งผลการสำรวจศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในสหภาพยุโรป ปรากฏว่ามีหลายประเด็นที่ตรงกันข้ามกับความเชื่อที่มีอยู่ทั่วไป

คำถามท้าทายสำหรับสหภาพยุโรปและอีกหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยเราด้วยคือ การเตรียมความพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาในการเพาะปลูก เพื่อให้มีผลผลิตเพียงพอกับความต้องการ สำหรับการบริโภคภายในประเทศและการส่งขายเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ ในขณะที่ทุกประเทศในโลกกำลังเผชิญกับภาวะภูมิอากาศแปรปรวนจากภาวะโลกร้อน น้ำท่วม ฝนแล้ง และการเสื่อมคุณภาพของดิน

ด้วยปัญหาท้าทายดังกล่าว ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป จึงเร่งทำการศึกษาวิจัยพืชจีเอ็มทั้งด้านการพัฒนาพันธุ์และความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยมีจุดประสงค์หลักในการพัฒนาพันธุ์พืชจีเอ็มให้มีคุณสมบัติในการตอบสนองต่อการเพาะปลูกและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะพืชจีเอ็มที่สามารถต้านทานโรคและแมลง หรือให้ผลผลิตที่คุ้มค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากปัญหาท้าทายทางกายภาพดังกล่าวแล้ว การที่สหภาพยุโรปต้องทบทวนนโยบายของตนและนำเอาการใช้ประโยชน์จากพืชจีเอ็ม เข้าไปอยู่ในแผนยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป นอกจากจะมีที่มาจากการศึกษาที่สหภาพยุโรปนำเข้ามาผลิตพืชจีเอ็มมาเป็นเวลานานสิบปี โดยที่ไม่อันตรายใดๆ เกิดขึ้น ผลการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจและพฤติกรรมของผู้บริโภคในสหภาพยุโรป ยังแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรของสหภาพยุโรปจะได้ผลประโยชน์มากขึ้นจากการปลูกพืชจีเอ็ม และมีตลาดสำหรับพืชจีเอ็ม เนื่องจากทุกวันนี้ผู้บริโภคในสหภาพยุโรปซื้ออาหารที่ได้จากพืชจีเอ็มที่มีการแสดงฉลากและวางขายทั่วไป

ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีการปลูกพืชจีเอ็มในสหภาพยุโรป โดยที่มีการปลูกข้าวโพดจีเอ็มในประเทศสเปน โปรตุเกส และโปแลนด์ เป็นต้น ส่วนประเทศสวีเดน เยอรมันนี และ สาธารณรัฐเชค ปลูกมันฝรั่งจีเอ็ม แต่จากรายงานการศึกษาของคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเรดดิง ประเทศอังกฤษ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ของปีนี้ (2554) ชี้ให้เห็นว่า พื้นที่การปลูกพืชจีเอ็มยังน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรของบางประเทศในสหภาพยุโรปยังไม่ได้รับอนุญาตให้ปลูกพืชจีเอ็ม ซึ่งทำให้เกษตรกรเหล่านั้นสูญเสียโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จากการปลูกพืชจีเอ็ม คิดเป็นมูลค่าถึง 443 – 929 ล้านยูโร (ประมาณ 22 – 46 พันล้านบาท) ในขณะที่ผลการศึกษาโดยบรูคส์และบาร์ฟุต ที่มีการรายงานออกมาเมื่อเดือนเมษายน ปี 2554 นี้เช่นกันแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในประเทศที่มีการอนุญาตให้ปลูกพืชจีเอ็มทั่วโลก ได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชจีเอ็มคิดเป็นมูลค่ารวมกันถึง 44 ล้านยูโร (ประมาณ 2 ล้านล้านบาท) โดยที่เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์เหล่านั้นโดยมากเป็นเกษตรกรรายย่อย

นอกจากนี้การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในสหภาพยุโรป ที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสหภาพยุโรป ยังแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงว่า ผู้บริโภคในสหภาพยุโรปซื้ออาหารที่ได้จากพืชจีเอ็มที่มีการแสดงฉลากและวางขายทั่วไป โดยที่ผู้บริโภคในสหภาพยุโรปส่วนใหญ่ มิได้กังวลเกี่ยวกับอาหารที่ได้จากพืชจีเอ็มตามที่มักจะมีความเชื่อเช่นนั้น แต่สิ่งที่ผู้บริโภคในสหภาพ

ยุโรปส่วนใหญ่กังวลคือ สารเคมีในอาหาร สีและสารเติมแต่งในอาหาร ความไม่สดของอาหาร อาหารเป็นพิษ และโรคที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

การสำรวจโดยยุโรปโอมิเตอร์ ยังพบว่าชาวยุโรปส่วนมาก (จำนวนร้อยละ 77) ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพซึ่งรวมถึงพีชจีเอ็มในการเกษตร และเห็นด้วยกับการที่สหภาพยุโรปควรจะส่งเสริมให้เกษตรกรของสหภาพยุโรปได้รับประโยชน์เหล่านั้นด้วยเช่นกัน

ด้วยข้อเท็จจริงจากการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ และพฤติกรรมของผู้บริโภคดังกล่าวข้างต้น บวกกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพของยุโรป เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเร่งส่งเสริมการปลูกพีชจีเอ็มในยุโรป ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากจีเอ็มโอชนิดอื่นนอกจากพืช โดยเฉพาะจุลินทรีย์จีเอ็มโอ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกของสหภาพยุโรป

แต่อย่างไรก็ตาม การที่สหภาพยุโรปจะบรรลุวัตถุประสงค์ ในการได้รับผลประโยชน์จากพีชจีเอ็ม เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ที่มีการปลูกพีชจีเอ็มกันอยู่แล้วนั้น สหภาพยุโรปจะต้องเร่งแก้ปัญหาการขาดความเข้าใจของประชาชน เพื่อขจัดความเชื่อเก่าๆ ที่ว่าพีชจีเอ็มเป็นอันตรายร้าย และหันกลับมาทำความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องของพีชจีเอ็ม เพื่อให้สามารถนำพีชจีเอ็มมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและเศรษฐกิจโดยรวม

เมื่อมองเห็นความเป็นไปในสหภาพยุโรปแล้ว เราควรต้องย้อนมามองตัวเราด้วย ในเมื่อสหภาพยุโรปกำลังปรับเปลี่ยนท่าทีในด้านบวกกับพีชจีเอ็ม ประเทศไทยเราซึ่งมีสหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าที่สำคัญ ก็ควรที่จะต้องทบทวนนโยบายของเราด้วยหรือไม่ เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทั่วไปในโลก และรักษาความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรไทย หรือเราจะยังอยู่เนิ่งกับความเชื่อเก่าๆ เกี่ยวกับพีชจีเอ็ม เพราะไม่เพียงแต่สหภาพยุโรปเท่านั้น ที่เปลี่ยนนโยบายมาเร่งส่งเสริมการใช้พีชจีเอ็ม ประเทศเพื่อนบ้านเราหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม ปากีสถาน และพม่า ล้วนมีนโยบายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมการปลูกพีชจีเอ็มกันแล้วทั้งนั้น